

УДК 347.7

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2023.30.05>

ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСІБ ДО КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Маковій Віктор Петрович,

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри цивільно-правових
дисциплін (Одеський державний
університет внутрішніх справ,
м. Одеса, Україна)

Кузніченко Сергій Олександрович,

провідний науковий співробітник
доктор юридичних наук, професор
(Науково-дослідний інститут
правового забезпечення інноваційного
розвитку Національної академії
правових наук України,
м. Харків, Україна)

Метою даної статті є визначення природи трансферу технологій як засобу до комерціалізації інтелектуальної власності з урахуванням його видової класифікації, суб'єктного складу, правового режиму в межах національного та міжнародного правового поля, а також сфери його застосування.

Встановлено, що трансфер технологій поряд із категоріями інновації та комерціалізації інтелектуальної власності являють собою інструменти комплексної природи, що відображають як економічну, так і юридичну сутність.

Встановлено, що трансфер технологій опосередковується через такі риси як: 1) процес передачі технології; 2) опосередковується дво- або багатостороннім договором цивільно-правової природи у певному різноманітті з огляду на зміст принципу свободи договору, визначеному у цивільному законодавстві та опосередкованому відповідною судовою практикою; 3) учасниками наведених взаємин можуть бути як фізичні, так і юридичні особи; 4) має наслідком виникнення, зміну або припинення майнових прав та обов'язків стосовно предмету договору; 5) предметом договору виступають технології та їх складові. У дослідженнях трансфер технологій сприймається як процес або юридичний документ (договір), що опосередковує такий процес.

Зроблено висновок, що оскільки комерціалізація інтелектуальної власності сприймається як процес використання інтелектуальної власності з метою отримання певної майнової вигоди, то комерційний трансфер технологій у повній мірі може виступати засобом до її реалізації. Пропонується поширити трансфер технологій на всі види об'єктів інтелектуальної власності з огляду на характерні риси такого явища.

Звернена увага на перспективність імплементації правових конструкцій міжнародного законодавства в частині забезпечення трансферу технологій, що опосередковується правовою охороною права інтелектуальної власності.

Запропоновано розширити коло осіб, учасників відносин з трансферу технологій, а також доповнити форми передачі технологій поряд з договором також і ліцензією. Поширено сферу застосування трансферу технологій на додаткові види об'єктів права

інтелектуальної власності. За наслідками висловленого запропоновані зміни до Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій».

Ключові слова: трансфер технологій, інновації, комерціалізація, інтелектуальна власність, результати творчої, інтелектуальної діяльності.

TECHNOLOGY TRANSFER AS A MEANS OF COMMERCIALIZING INTELLECTUAL PROPERTY

Makovii Viktor Petrovych,
Candidate of legal Sciences,
Associate Professor,
Head of the Department of Civil
and Legal Disciplines
(Odesa State University of Internal Affairs,
Odesa, Ukraine)

Kuznichenko Serhii Oleksandrovych,
Doctor of Legal Sciences, Professor,
Leading Researcher
(Scientific Research Institute
Legal Support of Innovative
of the Development of the NAPRN
of Ukraine, Kharkiv, Ukraine)

The purpose of this article is to determine the nature of technology transfer as a means of commercializing intellectual property, taking into account its species classification, subject composition, legal regime within the national and international legal field, as well as its scope of application.

It has been established that technology transfer, along with the categories of innovation and commercialization of intellectual property, are tools of a complex nature, reflecting both economic and legal essence.

It has been established that technology transfer is mediated through such features as: 1) technology transfer process; 2) is mediated by a bilateral or multilateral contract of a civil law nature in a certain variety, taking into account the content of the principle of freedom of contract, defined in civil legislation and mediated by relevant judicial practice; 3) participants of the above relationships can be both physical and legal entities; 4) results in the emergence, change or termination of property rights and obligations in relation to the subject of the contract; 5) technologies and their components are the subject of the contract. In research, technology transfer is perceived as a process or a legal document (a contract) that mediates such a process.

It was concluded that since the commercialization of intellectual property is perceived as the process of using intellectual property with the aim of obtaining a certain property benefit, the commercial transfer of technologies can fully act as a means for its implementation. It is proposed to extend technology transfer to all types of intellectual property objects in view of the characteristic features of this phenomenon.

Attention is drawn to the perspective of the implementation of legal constructions of international legislation in terms of ensuring the transfer of technologies, which is mediated by the legal protection of intellectual property rights.

It is proposed to expand the range of persons participating in technology transfer relations, as well as to supplement the forms of technology transfer along with the contract

and the license. The scope of application of technology transfer to additional types of objects of intellectual property law has been expanded. As a result of what has been said, proposed amendments to the Law of Ukraine "On State Regulation of Activities in the Field of Technology Transfer".

Key words: technology transfer, innovation, commercialization, intellectual property, results of creative, intellectual activity.

Постановка проблеми та її актуальність. З моменту набрання чинності Законом України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» отримало повноцінне нормативне регулювання поняття трансферу технологій та низки суміжних категорій. В умовах глобалізації та інтеграції всіх суспільних процесів питання розповсюдження науково-технічних знань, у тому числі результатів інтелектуальної, творчої діяльності, та інших суміжних об'єктів, які можуть бути охарактеризованими як технології, займає одне з провідних місць у соціально-економічному житті будь-якої країни. Вочевидь, теж саме має місце й в Україні, що створює передумови до формування відповідного нормативного підґрунтя наведеного процесу.

Разом з тим, трансфер технологій, як динамічний процес, забезпечує переміщення результатів інтелектуальної, творчої діяльності, що одночасно задовольняє приватний інтерес творця чи іншої уповноваженої особи стосовно подібних об'єктів та публічний інтерес суспільства у отриманні доступу до нього. При цьому, приватний інтерес суб'єкта права інтелектуальної власності полягає у прагненні суспільного визнання результату його інтелектуальної, творчої діяльності, а також отримання певної майнової вигоди від цього, а публічний – у отриманні доступу суспільства та отримання певного економічного зиску від перебування такого об'єкта у цивільному, господарському обороті, зокрема через справляння обов'язкових податків та зборів. Тобто, фактично має місце опосередковане поширення об'єктів права інтелектуальної власності з метою отримання певної комерційної вигоди, що сприймається у науковій спільноті як комерціалізація інтелектуальної власності.

Наведене актуалізує пізнання природи трансферу технологій саме як засобу до комерціалізації інтелектуальної власності з урахуванням її видової класифікації, суб'єктного складу, правового режиму в межах національного та міжнародного правового поля, а також сфери застосування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Трансфер технологій та комерціалізація інтелектуальної власності зазнали різнопланових досліджень у сфері економіки та права, що безпосередньо пояснюється природою наведених категорій та сферою їх застосування. Серед дослідників економічної теорії, які досліджували наведені питання, необхідно відзначити праці: Л. Г. Олейнікової (з'ясовано природу результатів інтелектуальної, творчої діяльності як різновиду товару в сучасних умовах) [1], І. В. Шуби (охарактеризовано капіталізацію та розпорядження як форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності) [2], Н. О. Крикун (розкрито механізм використання комерціалізації інтелектуальної власності у виробництві на певному підприємстві) [3], К. В. Ковтуненко та Л. П. Шацкової (охарактеризовано місце об'єктів інтелектуальної власності у змісті процесу комерціалізації результатів інноваційної діяльності) [4], А. О. Касич та В. А. Бурківської (розкрито природу трансферу технологій у механізмі інноваційного розвитку підприємства) [5], І. Е. Новікової (обґрунтовано передумови активізації технологічного трансферу в рамках управління діяльністю дослідницькими університетами) [6].

У правовій площині дане питання теж зазнало відповідного осмислення, про що свідчать роботи наступних вчених-юристів: А. В. Омельченко (щодо загальних засад

правового регулювання діяльності у сфері трансферу технологій в Україні) [7], М. Лазаренко (з приводу визначення проблем та їх розв'язання у розрізі процесів інтернаціоналізації, що виникають у зв'язку з реалізацією змісту договору про трансфер технологій) [8], Б. М. Падучак (в частині змісту цивільно-правового регулювання відносин у сфері трансферу технологій) [9], Л. Майданик (щодо поняття та механізму комерціалізації інтелектуальної власності) [10], Л. Я. Турчин (стосовно вкладу до статутного капіталу господарських товариств майнових прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг як форми комерціалізації інтелектуальної власності) [11], І. Е. Okonkwo (про місце інноваційних творів на прикладі NFT-об'єктів у механізмі комерціалізації інтелектуальної власності) [12].

Наявність значного числа досліджень свідчать про актуальність пізнання сутності трансферу технологій як засобу до комерціалізації інтелектуальної власності у правовій площині з огляду на євроінтеграційні перетворення вітчизняного законодавства, на що буде звернена увага у цьому дослідженні.

Метою даної статті є визначення природи трансферу технологій як засобу до комерціалізації інтелектуальної власності з урахуванням його видової класифікації, суб'єктного складу, правового режиму в межах національного та міжнародного правового поля, а також сфери його застосування.

Виклад основного матеріалу. Трансфер як поняття сприймається у лінгвістиці в якості передачі певних цінностей або інших майнових чи немайнових благ, а також прав щодо них від одного суб'єкта до іншого. Разом з тим, технологією є сукупність знань, відомостей певних виробничих операцій в межах відповідного виробництва або ж сукупність способів обробки чи переробки матеріалів, інформації тощо [13, с. 1448, 1469].

У літературі сформувався комплексний підхід до визначення трансферу технологій, який надає можливість вирізнити такі його складові як: процесний, товарний, функціональний, галузевий, правовий, конкурентний, модернізаційний, трансформаційний, комунікаційний, партнерський [6, с. 26].

З урахуванням предмету даного дослідження на додаткову увагу заслуговує саме міжгалузевий та правовий підхід у визначенні природи трансферу технологій, де перший опосередковує зв'язок низки галузей суспільного буття, передусім економіки та права через опосередкований нормативним матеріалом перехід цінностей немайнової та матеріальної природи від одних до інших суб'єктів з отриманням вигоди, що має відповідний матеріальний зиск або буде його мати зі спливом певного часу. На підтвердження сформульованого умовиводу можна навести статистичні дані, які окреслені у кількісно-якісному показнику, що представляє собою індекс European Innovation Scoreboard (Європейський інноваційний індекс) у його складових, які фактично оцінюють ресурси наукової та інноваційної діяльності і відображають результативність наукових та науково-технічних робіт й інноваційної діяльності. Так, цей показник для України у 2018 році в 5 разів нижчий від місця Швеції, яка займає першу шаблінку у такому рейтингу, й у 4 рази менший Естонії, що завершує першу двадцятку з наведеного списку [14]. Дослідження наведеного джерела надає можливість градувати зазначений індекс у індикаторах, що відображають: 1) стан та структуру інноваційного потенціалу (поповнення числа докторів наук у відповідній сфері шляхом створення умов для здобуття наукового ступеню власними громадянами, а також залучення іноземних, активізація розробок та науково-дослідної діяльності зазначених осіб за посередництва різних форм та засобів); 2) рівні фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (впровадження венчурного капіталу); 3) рівні інноваційної активності в установах, підприємствах, організаціях (інвестиції фірм, створення сприятливого інноваційного середовища в рамках діяльності

відповідних фірм); 4) зайнятість та комерційну діяльність в інноваційних секторах (зайнятість на підприємствах, що швидко розвиваються, експорт середньо- та високотехнологічної продукції, експорт науковосемких послуг); 5) індикатори, що відображають патентну активність, тобто створення нових результатів інтелектуальної, творчої діяльності у сфері патентного права (заявки на патент та на торговельні марки, дизайнерські заявки).

Правовий підхід до розуміння сутності трансферу технологій виходить з нормативного закріплення даного поняття. Так, згідно Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» поняття трансферу технологій вбирає в себе такі характерні риси: 1) процес передачі технології; 2) опосередковується дво- або багатостороннім договором цивільно-правової природи у певному різноманітті з огляду на зміст принципу свободи договору, визначеному у цивільному законодавстві та опосередкованому відповідною судовою практикою; 3) учасниками наведених взаємин можуть бути як фізичні, так і юридичні особи; 4) має наслідком виникнення, зміну або припинення майнових прав та обов'язків стосовно предмету договору; 5) предметом договору виступають технології та їх складові.

У літературі правовий підхід до сутності трансферу технологій зводиться до сприйняття цієї категорії в якості насамперед юридичного документу, що опосередковує оформлення передачі об'єктів права інтелектуальної власності на інновації (набір способів та методів, які суб'єкт такої діяльності використовує для проектування свого розвитку, певні наукові знання прикладного характеру, результати науково-технічної діяльності та права щодо них, професійний досвід інноваційного характеру тощо) на комерційній або некомерційній основі від однієї особи до іншої. Зазначений юридичний документ забезпечує виникнення або припинення кола майнових прав та обов'язків в учасників наведених відносин стосовно цих об'єктів [15].

Викладене потребує роз'яснення та деталізації з урахуванням юридичного визначення поняття інновації, яке унормовано у Законі України «Про інноваційну діяльність». У відповідності до ст. 1 цього нормативно-правового акта інноваціями є коло об'єктів суспільних відносин, які характеризуються такими ознаками: 1) це безпосередньо технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного комерційного або іншого характеру; 2) технології, продукція або послуги мають бути новоствореними і (або) вдосконаленими, а також конкурентоздатними; 3) істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери. При цьому в межах цього ж нормативного матеріалу визначено інноваційну діяльність як різновид діяльності, спрямованої на комерціалізацію результатів наукових досліджень, та інноваційний продукт як результат науково-дослідної і (або) дослідно-конструкторської розробки, узгодженої з вимогами чинного законодавства.

Окрім того, взаємозв'язок між категоріями трансферу технологій, інноваціями та комерціалізацією інтелектуальної власності відображено у змісті інституціонального документу, який покликаний забезпечити докорінне реформування даної сфери суспільних взаємин з метою забезпечення динамічного розвитку та успіху держави України, її конкурентоспроможності у сучасному світі – Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, що схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 526-р. Саме цей документ покликаний забезпечити унаслідування стратегічного розвитку національних економічних систем зазначених вище держав-лідерів у сфері досліджень і розробок, впровадження нових знань, розвитку високотехнологічного виробництва і створення масових інноваційних продуктів, як наслідок максимального скорочення ганебного відставання

нашої країни у цьому плані за складовими показниками індексу European Innovation Scoreboard. У даному документі явища, що є предметом цього дослідження, відображені у наступних аспектах.

По-перше, Міністерство освіти і науки України визначено як орган, що формує та реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності й трансферу технологій, у той час як Міністерство економічного розвитку України – у сфері інтелектуальної власності.

По-друге, серед проблем функціонування національної інноваційної екосистеми виокремлено поміж інших: 1) на етапі трансферу технологій: розбіжності щодо врегулювання відносин у сфері інтелектуальної власності між цивільним законодавством і спеціальним законодавством, що регулює зазначену сферу відносин; складність проведення оцінки вартості об'єктів права інтелектуальної власності поряд з нестачею фахівців для її здійснення; нестача фахівців у сфері менеджменту інноваційної діяльності, управління інтелектуальною власністю, а також експертів з трансферу технологій; недостатня обізнаність науковців і працівників підрозділів, які відповідають за комерціалізацію у закладах вищої освіти та наукових установах, у тому числі щодо розроблення сценаріїв трансферу технологій, що перебувають на різних стадіях готовності; 2) на етапі впровадження новацій на вже існуючому підприємстві, виходу на серійне виробництво – низький рівень обізнаності суб'єктів інноваційної діяльності у сфері правової охорони та захисту інтелектуальної власності.

По-третє, серед прогнозованих результатів реалізації Стратегії проектується: 1) збільшення кількісних та якісних показників, що характеризують загалом винахідництво, прикладні дослідження та науково-технічні розробки, перш за все поза межами державного сектору; 2) відповідне покращення показників комерціалізації технологічних рішень, у тому числі й щодо результатів інтелектуальної, творчої діяльності; 3) збільшення майнових вигод від використання об'єктів інтелектуальної власності; 4) зростання інвестицій у нематеріальні активи, у тому числі у сфері інтелектуальної власності; 5) збільшення питомої ваги фінансування закладів вищої освіти та установ за рахунок використання створених в межах їх діяльності об'єктів інтелектуальної власності; 6) зростання кількості підприємств, які займаються інноваціями в якості основної сфери власної господарської діяльності.

По-четверте, проаналізований документ закладає підвалини до уніфікації національного законодавства з міжнародним в частині забезпечення процесу трансферу технологій, зокрема й через правову охорону результатів інтелектуальної, творчої діяльності.

Викладені міркування цілком поєднують категорії трансфер технологій, інновації та комерціалізацію інтелектуальної власності як взаємопов'язані, і в певній мірі, однорідні поняття. З урахуванням диференціації трансферу технологій за характером суб'єктно-об'єктних взаємин у цивільному обороті на комерційний та некомерційний, де перший супроводжується виплатою винагороди за передані технології, а другий спрямований на формування позитивного іміджу творця або право володільця без такої, необхідно висловити такі міркування [6, с. 30].

Комерціалізація інтелектуальної власності у наявних наукових напрацюваннях сприймається як процес використання інтелектуальної власності з метою отримання певної майнової вигоди [3], основний елемент інноваційної економіки та комплексне явище, що опосередковує сприйняття прав щодо об'єктів інтелектуальної власності в якості товару [16, с. 128], систему правовідносин, в межах яких права щодо об'єктів права інтелектуальної власності виступають в якості товару і опосередковують отримання прибутку їх право володільцями [10, с. 39–40].

Аналізуючи чинне законодавство, яке регламентує використання, перш за все, майнових прав стосовно результатів інтелектуальної, творчої діяльності на прикладі як положень ст.ст. 424, 427 Цивільного кодексу України (надалі – ЦК України), так і спеціального законодавства (ст. 28 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі») можна прийти до висновку щодо повноцінного використання правових конструкцій реалізації змісту майнових прав щодо об'єкта інтелектуальної власності задля комерціалізації інтелектуальної власності. Причому різноманіття таких способів є невичерпним з огляду на природу однієї з головних засад цивільного права – свободи договору.

Наявна точка зору, за якою до об'єктів комерціалізації інтелектуальної власності відносять майнові права на такі види об'єктів права інтелектуальної власності як: 1) авторське право і суміжні права; 2) право промислової власності; 3) право інтелектуальної власності щодо засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту [10, с. 41–42]. Тобто пропонуються всі групи об'єктів права інтелектуальної власності, окрім нетрадиційних результатів інтелектуальної, творчої діяльності, серед яких у тому числі наукові відкриття, комерційна таємниця, селекційні досягнення тощо. Вочевидь, такий підхід є некоректним, оскільки залишає осторонь комерціалізацію майнових прав щодо результатів інтелектуальної, творчої діяльності, економічна складова від використання їх в якості товару у цивільному обороті має досить вагоме значення. За наведених обставин більш коректнішим має бути підхід, за яким можуть комерціалізуватися майнові права щодо всіх результатів інтелектуальної, творчої діяльності, оскільки вони можуть виступати в якості товару, у тому числі й у випадку приналежності до четвертої групи об'єктів права інтелектуальної власності – нетрадиційних результатів інтелектуальної, творчої діяльності.

У відповідності до Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» технологія, як об'єкт трансферу, може бути представлена і результатом науково-технічної діяльності, сукупністю систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень. Безумовно, у випадку наявності у змісті таких технологій ознак об'єкта права інтелектуальної власності виникає питання у легітимації процедури його використання на платних чи безоплатних засадах. Тоді, з урахуванням висловленого вище, можна говорити про комерціалізацію інтелектуальної власності за допомогою трансферу технології за умов платного використання наведених результатів інтелектуальної, творчої діяльності, тобто комерційного трансферу.

У цьому ж законі наявні поняття об'єкта технології та технології, що видається дещо суперечливим, оскільки фактично вони є тотожними, оскільки це в обох випадках результати певної інтелектуальної, творчої діяльності та похідні від них об'єкти.

Згідно зазначеного закону, який є визначальним у сфері трансферу технологій, та з урахуванням проаналізованих думок вчених трансфер технології опосередковується укладенням двостороннього або багатостороннього договору, що створює відповідні правові наслідки для правового режиму наведених об'єктів. Разом з тим, аналіз чинного законодавства, на прикладі ст. 426 ЦК України та спеціального законодавства, і думок вчених-юристів надає можливість дійти висновку щодо розширення засобів, що забезпечують реалізацію трансферу технологій, поряд з договором також і ліцензією як одностороннім правочином, що представляє собою дозвіл праволодильця (ліцензіара) на використання об'єкта права інтелектуальної власності іншій особі (ліцензіату).

Викладений у до Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» підхід, який у літературі розтлумачений як множинність на

боці кожної із сторін договору, що є формою трансферу технології, а також представлення такої сторони виключно фізичною чи юридичною особою децю звужує коло учасників таких відносин й має бути трансформованим у відповідності до ст. 2 ЦК України, яка прирівнює усіх суб'єктів, як приватного так і публічного права.

Враховуючи висловлені у даному дослідженні міркування, вочевидь доцільними будуть такі пропозиції стосовно внесення змін до ст. 1 «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», де п. 6) виключити, а п. 11) і п. 13) подати у наступному вигляді:

11) технологія – результат науково-технічної та іншої інтелектуальної, творчої діяльності, сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг;

13) трансфер технології – передача технології, що оформляється шляхом укладення двостороннього або багатостороннього договору або ж видачею ліцензії, що установлює, змінює або припиняє майнові права та обов'язки щодо технології та/або її складових».

Висновки. Отже, в межах даного дослідження вдалося встановити природу трансферу технологій поряд із категоріями інновації та комерціалізації інтелектуальної власності як інструментів комплексної природи, що відображають як економічну, так і юридичну сутність.

Дослідження поняття та складників індексу European Innovation Scoreboard, що являє собою рейтинг оцінювання ресурсів наукової та інноваційної діяльності певної країни і відображає результативність наукових та науково-технічних робіт й інноваційної діяльності, надало можливість пов'язати наведені явища й виокремити характерні риси кожного. Зокрема, трансфер технологій опосередковується через такі риси як: 1) процес передачі технології; 2) опосередковується дво- або багатостороннім договором цивільно-правової природи у певному різноманітті з огляду на зміст принципу свободи договору, визначеному у цивільному законодавстві та опосередкованому відповідною судовою практикою; 3) учасниками наведених взаємин можуть бути як фізичні, так і юридичні особи; 4) має наслідком виникнення, зміну або припинення майнових прав та обов'язків стосовно предмету договору; 5) предметом договору виступають технології та їх складові. У дослідженнях трансфер технологій сприймається як процес або юридичний документ (договір), що опосередковує такий процес.

Досліджено динаміку державного управління у сфері трансферу технологій, інновацій та комерціалізації інтелектуальної власності через відповідну діяльність Міністерства освіти і науки України та Міністерства економічного розвитку. Зроблено висновок про взаємопов'язаність та однорідність категорій трансферу технологій, інновацій та комерціалізації інтелектуальної власності.

Оскільки комерціалізація інтелектуальної власності сприймається як процес використання інтелектуальної власності з метою отримання певної майнової вигоди, то комерційний трансфер технологій у повній мірі може виступати засобом до її реалізації. Пропонується поширити трансфер технологій на всі види об'єктів інтелектуальної власності з огляду на характерні риси такого явища.

Звернена увага на перспективність імплементації правових конструкцій міжнародного законодавства в частині забезпечення трансферу технологій, що опосередковується правовою охороною права інтелектуальної власності.

Зроблено висновок щодо потреби розширення кола осіб, учасників відносин з трансферу технологій, а також доповнення форм передачі технологій поряд з договором також і ліцензією. Поширено сферу застосування трансферу технологій на додаткові

види об'єктів права інтелектуальної власності. За наслідками висловленого запропоновані зміни до Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій».

Список використаних джерел:

1. Олейнікова Л.Г. Особливості інтелектуальної власності як товару в сучасних умовах розвитку економіки України. *Ефективна економіка*. 2013. № 6. С. 187–204.
2. Шуба І.В. Аналіз форм комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2014. № 23 (1066). С. 150–156.
3. Крикун Н.О. Теоретичні аспекти використання комерціалізації інтелектуальної власності. URL: http://www.rusnauka.com/27_NNM_2009/Economics/52998.doc.htm (дата звернення 25.08.2023).
4. Ковтуненко К.В., Шацкова Л.П. Економічне оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства: своєчасність процесу та достовірність результату: монографія. Одеса: Бондаренко М.О., 2015. 254 с.
5. Касич А.О., Бурківська В.А. Трансфер технологій як механізм інноваційного розвитку підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2018. № 6 (11). С. 188–194.
6. Новікова І.Е. Активізація технологічного трансферу у дослідницьких університетах: теорія та практика: монографія. Кам'янець-Подільський: Зловейко Д.Г., 2019. 512 с.
7. Омельченко А.В. Правове регулювання діяльності у сфері трансферу технологій в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 3, Ч. 1. С. 82–86.
8. Лазаренко М. Договір про трансфер технології: проблеми та шляхи їхнього розв'язання у контексті інтернаціоналізації. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини*. 2021. № 1 (53), С. 57–60.
9. Падучак Б.М. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері трансферу технологій: дис. канд. юр. наук : 12.00.03. К., 2011. 240 с.
10. Майданик Л. Поняття та механізм комерціалізації інтелектуальної власності в Україні. *Юридична Україна*. 2014. № 7. С. 39–45.
11. Турчин Л.Я. Майнові права інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг як вклад до статутного капіталу господарських товариств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 14 (2). С. 40–43.
12. Okonkwo, I. E. (2022). NFT, copyright and intellectual property commercialization. *International Journal of Law and Information Technology*. 29(4), 296–304.
13. Великий тлумачний словник сучасної української мови. / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ, Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
14. European Innovation Scoreboard 2018. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2019-europeanssemester-etuc-priorities-annual-growth_en.pdf (дата звернення 25.08.2023).
15. Колодійчук А.В. Теоретичні аспекти дослідження трансферу інновацій. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2013. Вип. 10. С. 297–299.
16. Фоміна Є.В. Комерціалізація наукових розробок як основний елемент інноваційної економіки. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2017. Вип. 6. С. 124–128.